

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 21

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

23. maja 1963

Študijski dnevi

Da smo se Slovenci kulturno, politično ter gospodarsko povzpeli na raven visoko kulturnih ter politično zrelih narodov, imajo brez dvoma del zasluge tudi študijski tečaji. Slovenci jih poznamo že iz dobe slovenskega narodnega, političnega, kulturnega ter verskega preporoda. Isti možje, ki so tedaj nosili glavno breme vsega obnovenega dela med Slovenci, so bili tudi organizatorji prvih študijskih tečajev. Osebnost dr. Jan. Ev. Kreka in krščanski socialni nauk, ki ga je oznanjal med Slovenci, sta vsako leto privabljala na študijske tečaje na št. Jošt pri Kranju slovenske študente iz vseh delov slovenske domovine. Prihajali so iz Ljubljane, Novega mesta, Celja, Maribora, Gorice in Trsta.

Na študijskih tečajih ali dnevih so razmotrivali o vseh tedanjih perečih vprašanjih: o socialnih, gospodarskih, političnih, verskih. Poleg dr. Kreka so bili predavatelji tudi drugi tedanji vodilni slovenski možje iz katoliškega tabora. Sloves šentjoških tečajev je kmalu prekoračil meje slovenske domovine in prodril tudi med Hrvate. Zato je bilo med udeleženci šentjoških tečajev poleg slovenskih študentov vedno tudi precej hrvaških. Hrvatski udeleženci teh tečajev so potem bili v letih med prvo svetovno vojno, med njo in po njej glavni nosilci katoliškega preporodnega dela med Hrvati na kulturnem, gospodarskem in političnem področju. Gotovo je precejšnja zasluga teh tečajev, da so bili tedaj odnosi med Slovenci in Hrvati v resnici tako prijateljski, da bolj sploh niso mogli biti.

Poleg študijskih tečajev na št. Joštu so bili na Slovenskem znani tudi dijaški tečaji na prijazni gori Oljki v Savinjski dolini. Na te je zlasti rad prihajal dr. Korošec, ki je svojega osebnega prijatelja dr. Kreka tudi rad obiskoval na št. Joštu. Poleg teh dveh so v zgodovini gibanja in dela slovenskega katoliškega dijaštva med obema svetovnjima vojnama zapisani tudi dijaški tečaji v Stični na Dolenjskem, pri Sv. Primožu nad Kamnikom in v Bohinju.

Kaj je bil namen dijaških študijskih tečajev? Glavni je bil gotovo ta, da je slovensko mladino utrjeval v pravilni načelni usmerjenosti, da ji je še močneje osvetlil in pokazal rešitve tedanje slovenske problematike s krščanskega vidika. Dalje je bil namen teh tečajev ali študijskih dni priprava slovenske študirajoče mladine za delo med narodom na vseh področjih, kajti med udeleženci tečajev so bili poleg bogoslovcev študentje, ki so se na univerzih pripravljali za najrazličnejše različne poklice. S teh tečajev so odhajali samo še bolj utrjeni v idealizmu in navdušenju ter pripravljenosti za službo svojemu narodu. Zato so bili obiskovalci tedanjih študijskih tečajev med najboljši vnetimi in požrtvovalnimi širitelji prosvete ter zadrugištva v slovenskem podeželju. Slovenski študentje so po župnijah nastopali skupno s kmečkimi fanti in dekletji pri raznih igrah in pevskih nastopih, slovenskim možem ter kaplanom in župnikom so pa pomagali ustanovljati slovenske posojilnice in hranilnice ter ostale združne ustanove.

Velik je bil pomen slovenskih dijaških tečajev v domovini tudi v tem, da se je na njih slovenska mladina iz vseh delov Slovenije med seboj spoznavala in v prijateljstvu utrjevala slovensko narodno skupnost, še večji pa ta, da je na njih ta mladina prihajala v neposredni osebni stik in razgovor zlasti z dr. Krekom in dr. Korošcem, ki ju je imela med sabo ne kot nedostopna politična vodnika slovenskega naroda, ampak kot človeka, prijatelja, s katerima se je lahko pogovorila odkrito o vseh stvareh. Tako se je med njima in slovensko dijaško mladino ustvarjal iz leta v leto osebni človeški in prijateljski odnos.

Dijaški tečaji so pa bili tudi neke vrste visoka šola za slovensko mladino. Na njih je namreč nastopala tudi ona ali z referati in koreferati, nato si je pa bistrila um v stvarnih debatah in kritikah, tako da so se aktualna vprašanja preučila z vseh strani.

Dijaškimi študijskimi dnevi so se v poznějšíh letih, zlasti med obema sve-

Odobritev francosko-nemške pogodbe o prijateljstvu

Zahodnonemška poslanska zbornica je prejšnji četrtek z veliko večino odobrila francosko-nemški pakt, ki vzpostavlja tesno sodelovanje med Francijo in Zahodno Nemčijo, dvema stoletnima sovražnikoma.

Pakt mora sedaj odobriti še senatorska zbornica, kjer pa je odobritev že zagotovljena.

Proti paktu je glasovalo le nekaj poslancev, še manj pa se jih je vzdržalo glasovanja.

Predsednik Adenauer je v kratkem govoru pred glasovanjem poudarjal, da je pakt eno največjih del, kar sta jih francoski in nemški narod izvršila v dolgih stoletjih. Večina nemškega naroda je ta pakt že odobrila.

Prvotno je proti paktu nastopala socialistična opozicija, ki pa je končno pristala nanj, ko so vanj vključili stavke, v katerem stoji, da pakt ne nasprotuje drugim nemškim pogodbam,

Vesoljski junak Cooper

V sredo, 15. maja, dopoldne je ameriški kozmonavt Gordon Cooper poletel z oporišča na rtu Cañaveral z raketo Atlas na vesoljsko pot okoli Zemlje. Določeno mu je bilo napraviti 22 krogov v višinah med 175 do 260 km nad površino Zemlje ter se spustiti pri otočju Midway v Tihem oceanu v morje po približno 35 urah letanja.

Polet se je izvršil v redu, brez omembe vrednih nevarnosti, tako za Cooperja kakor za tehnike, ki so polet spremljali z odletne postojanke in z vmesnih opazovalnih postaj, razpostavljenih po vsej zemeljski obli. Pri 17. krogu je Cooper ugotovil, da so se pokvarile avtomatične zavore, vsled česar se je moral odločiti, če se je hotel živ vrniti na Zemljo, z ročnimi zavorami ustavljeni kabino ter je končno prišla z 90 sekundno zamudo 6 km oddaljena od letalonosilke Kearsarge.

Med poletom je zaužil 57 različnih hranil, ki so mu dale 2376 kalorij. Spal je več ur brez vseh težav. Nevarnosti je imel enkrat zaradi hitrega zvišanja temperature v obleki ter pri oddajanju telesnih odpadkov. Po izstopu iz kabine na krovu letalonosilke mu je za trenutek postalo slabo, med vožnjo je izgubil na teži nad 3 kg, toda se je po dveh urah popolnoma opomogel. Ugotovili so, da se mu je med poletom in zaradi vdihavanja samo kisika telo močno izsušilo tekočine. Zato je na letalonosilki pospravil veliko tekočin.

Z letalonosilke je odletel z letalom v Honolulu na Havajih, kjer ga je pričakovala žena s hčerkami, od tam pa so skupaj odleteli na rt Cañaveral. Po prihodu je imel tiskovno konferenco, na kateri je med drugim povedal: „Polet je bil odličen.“ Zemljo je videl kot na dlani, celo take podrobnosti, kakor npr. ladje, železnice, na Tibetu posamezne kočje, svojo rodno vas itd.; iz kabine je spustil majhno napravo z lučjo, ki je potem z njim krožila okoli Zemlje in še sedaj kroži; luč s te naprave je bila dobro vidna iz kabine; tkzv. kresnice ali snežnice, ki sta jih videla tudi Glenn in Schirra, so skoro gotovo zmuznjeni koščki plina, ki ga spušča kabina iz cevi, da se obdrži v pravilni

tovnjima vojnoma, pridružili številni študijski tečaji, ki so jih prirejale redno slovenske prosvetne in mladinske ustanove, ki so imeli namen ustvarjati kader sposobnih ljudi za delo med slovenskim narodom na vsem področju slovenskega življenja.

Tradicijo slovenskih dijaških tečajev in študijskih dni smo Slovenci izseljenci prinesli s seboj tudi v svobodni svet. V Argentini je npr. z rednimi socialnimi dnevi začela Družabna pravda, študijske dneve je večkrat pripravilo tudi Slovensko katoliško akademsko starešinstvo. Obžalovati je, da ga letos ni bilo, redno jih pa nekaj let nazaj pripravljala Slovensko katoliško akademsko društvo. Zadnji tak dan je bil minul nedeljo.

K temu je slovenski akademski mladini v izseljenstvu samo čestitati. Pa ni zadosti samo ji čestitati in jo pohvaliti, tudi vsestransko jo je treba podpreti, da bo lepo in koristno tradi-

zlasti ne Skupnemu evropskemu trgu in NATO.

ZSSR je ratifikacijo pakta in pakt sam seveda napadla s poročilom Tassa, v katerem pravi, da „pakt smrdi po smodniku“. Tass nadalje piše: „Francija vedno igra vlogo kulise, za katero se zah. nem. militaristi lahko mirno pripravljajo na nove vojaške pustolovščine.

Te trditve je sovjetska vlada postavila v svoji noti, ki jo je poslal De Gaulle v odgovor na njegovo noto, v kateri je ta zatrdil Moskvi, da ima pakt miroljubni značaj. „ZSSR ni proti prijateljstvu in sodelovanju med Parizom in Bonnom,“ trdi Hruščov v noti, „toda, če bi pakt bil v resnici instrument miru, bi imel vso sovjetsko podporo. Toda ta pakt že smrdi po smodniku in poljskih bolnicah. Ni nič drugega, kakor vojaški blok med dvema državama znotraj vojaškega bloka 15 članic NATO,“ s strahom sodi Hruščov.

legi; posnel je vrsto fotografij zemeljske oble, ki so se vse odlično posrečile.

V torek je bil Cooper sprejet pri Kennedyju v Beli hiši, nakar je pristvoval seji ameriškega kongresa. V New Yorku pa so mu priredili sprejeto za junake po Broadwayu.

Doslej je po vesolju letalo deset zemljanov, in sicer: Gagarin, 12. 4. 61, en krog; Shepard, 5. 5. 61, vzlet in vrnitev; Grissom, 27. 7. 61, vzlet in vrnitev; Titov, 6. 8. 61, 17 krogov; Glenn, 20. 2. 62, 3 krogi; Carpenter, 24. 5. 62, 3 krogi; Nikolajev, 11. 8. 62, 64 krogov; Popovič, 12. 8. 62, 48 krogov; Schirra, 3. 10. 62, 6 krogov; Cooper, 15. 5. 63, 22 krogov; se pravi šest Amerikancev in štirje Rusi.

TITO NA STRANI MOSKVE

Pekinska radijska postaja je prejšnji teden objavila, da se bodo razgovori med ZSSR in rdečo Kitajsko o „ideoloških razlikah“ med njima začeli 5. julija v Moskvi.

V šestih tednih, ki še manjkajo do začetka teh razgovorov, pa se vsaka stran trudi, da bi medtem čim jasneje in odločneje povedala drugi, kakšno je njeno stališče do vprašanj, zaradi katerih sta oba komunistična velikana prišla navzkriž.

Tako je sovjetska Pravda v svoji nedeljski izdaji objavila dolg članek o tkzv. Titovem revizionizmu in Maoecungovem dogmatizmu ter v njem trdi, da je Moskvi Titov revizionizem bolj po godu, kakor Maoecungov dogmatizem. Z drugimi besedami se to pravi, da Moskvi bolj ugaja Titova vrsta komunizma, kakor pa kitajske zahteve po nasičnih revolucijah, ki naj jih komunisti prožijo povsod za dosego nadvlade nad svetom.

Še do pred kratkim je Moskva smatrala Titovo vrsto komunizma za največjo nevarnost svetovnemu komunizmu. Toda Hruščov in Tito, ki ga Peking imenuje izdajalca, sta se med seboj lanskega decembra pobotala in vzpostavila znova tesne odnose.

Tito je minulo soboto v Beogradu izjavil, da bo še poglobil odnose z Mo-

cijo slovenskih dijaških študijskih tečajev ohranjala tudi v izseljenstvu. Kajti, če so nam bili dijaški tečaji potrebni in koristni doma v rednih in normalnih razmerah, koliko bolj so nam še v izseljenstvu, kjer je tudi slovenska mladina izpostavljena tolikšnim nevarnostim, ne samo, da se nam pokvari, ampak tudi izgubi. Sredi materialističnega okolja ji je treba še trdnjše načelne jasnosti in pravilne usmerjenosti, da bo še naprej potrjevala močno upanje slovenski skupnosti v izseljenstvu, še bolj pa od komunizma zasužnjevanju narodu v domovini, da bo nadaljevala s slovenskim narodnim, demokratskim in verskim izročilom, ko bo zamenjala starejši slovenski rod ter da bo z enako odločnostjo nadaljevala boj za resnično osvoboditev naroda v domovini in s svojim delom pripomogla, da bo sone svobode pregnalo mrak komunističnega suženjstva s slovenske zemlje.

JAL GRAN PUEBLO ARGENTINO SALUD!

Ta plamteč pozdravni vzklík iz argentinske narodne himne odmeva 25. maja po vsej Argentini. Kajti 25. maj je praznik argentinskega ljudstva, ki si je v vzajemni rodoljubni skupnosti z majske revolucije pred 153 leti priborilo politično neodvisnost in si postavilo svojo prvo narodno vlado s Cornelijem Saavedro na čelu.

Od tedaj naprej Argentina živi svoje samostojno narodno, politično, gospodarsko in kulturno življenje. Veseli in žalostni dogodki so jo spremljali v tem razdobju. Velik kulturni in gospodarski napredek je dosegla in zelo se je zvišala življenjska raven njenih prebivalcev.

V zadnjih letih Argentina preživlja znova težke preizkušnje v iskanju prave poti v resnično svobodno in demokratsko življenje. Te napore otežuje politična nestabilnost, ki močno vpliva na razvoj gospodarskega življenja in razvoja.

Argentina je nova domovina tudi številnih slovenskih demokratičnih izseljencev. Vsi so tesno povezani z vsem argentinskim ljudstvom zlasti še na narodni praznik 25. maja v želji in prošnji Bogu, naj bi razsvetlil njene voditelje, da bi znali domovino voditi po pravi poti, narod pa, naj združi v slogi, ljubezni ter medsebojnem razumevanju in spoštovanju, da bi si vsi postavili vzvišeni cilj, ki ga je treba doseči za vsako ceno: Blaginja domovine nad vse in za vse!

I Z T E D N A V T E D E N

Brazilski predsednik Goulart zadeva s svojim predlogom za izvedbo agrarne reforme na težave. Po sedaj veljavni ustavi država lahko odvzema zemljo privatnikom proti takojšnemu in primernemu plačilu v gotovini. Predsednik Goulart bi pa rad odvzeto zemljo plačal v obrokih in z boni. V ta namen je parlamentu poslal predlog za spremembo zadevnih ustavnih določil. Posebna parlamentarna komisija je pa z veliko večino zavrnila predsednikov predlog. Nekateri listi imajo poročila, da Goulart sedaj pritiska na parlament, da bi spre-

jel njegov predlog za spremembo ustave z grožnjo, da bo v nasprotnem slučaju odstopil.

Parlament zvezne nemške republike je odobril proračun za leto 1963 v višini 57.000 milijonov mark. Je to največji proračun, kar jih je Nemčija sploh kdaj imela. Za narodno obrambo je določenih 18.400 milijonov mark.

Herman Kroede, vodja begunskega taborišča Zirndorf na Bavarskem, je izjavil da je ob zadnjem muenchenskem mednarodnem velesejmu zaprosilo 70 jugoslovanskih državljanov za politično zaščito v nemški zvezni republiki. Jugoslovani so v Muenchen prišli pod pritiskom, da si bodo ogledali tamošnjo velesejmsko prireditve, pa so to priložnost izkoristili in ostali v emigraciji. Pač najboljši dokaz, da v Titovini le ni vse tako rožnato kot to slikajo jugoslovanski komunistični propagandisti zlasti emigrantom, če se kar 70 ljudi naenkrat noče več vrniti v to komunistično „objubljeno deželo“ in se raje odloči za življenje v svobodnem in demokratskem svetu!

Generalisimus Francisco Franco in predsednik portugalske vlade Antonio de Oliveira Salazar sta se minuli teden sestala v španskem mestu Merida ter izmenjala misli o sedanjem zunanje-političnem položaju, zlasti glede skupnega držanja proti Amerikancem pri bodočih razgovorih za obnovitev pogodbe o ameriških bazah na Iberskem polotoku.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Spopolnitev vlade

Kriza, ki jo je povzročil prejšnji notranji minister gen. Rauch s svojo znano spomenico in njenimi zahtevami, še ni povsem rešena. Predsednik dr. Guido še vedno ni imenoval vseh ministrov. Po imenovanju gen. Osirisa Villegasa so bili določeni naslednji novi ministri: drž. tajnik za vojsko Hector Alberto Repetto, star 48 let, minister za pouk in pravosodje dr. José Mariano Astigueta. Po poklicu je odvetnik. Star je 41 let; minister za delo dr. Bernardo Alejandro Bas. Po poklicu odvetnik, je bil prvini zastopnik 25 delavskih sindikatov. Več let je predaval tudi na univerzi. Je star 44 let. Pri volitvah 18. III. 1962 je bil izvenstrankarski kandidat na listi dr. Frondizjevih intransigentnih radikalov. Zase je dejal, da je pripadnik kršč. soc. nazorov in zagovornik papeških socialnih okrožnic; ministrstvo za gospodarstvo je prevzel dosedanji drž. tajnik za poljedelstvo dr. José Alfredo Martínez de Hoz. Ta resor je predsednik dr. Guido ponudil rektorju buenosaireške univerze dr. Juliu Oliveri, ki je pa ponudbo po returnem posvetu s člani vseučiliškega sveta odklonil. Novoimenovani min. za gospodarstvo je star 37 let in je najmlajši minister za gospodarstvo kar jih je doslej imela Argentina.

Prejšnjo soboto so pa bili potrjeni na dosedanjih položajih: min. za narodno obrambo dr. J. Astigueta, za soc. skrbstvo in javno zdravje dr. Tiburcio Padilla in za javna dela ter javno službo inž. Horacio Zubiri. Večina državnih tajnikov in podtajnikov je obdržala svoje dosedanje položaje. Izpraznjena mesta drž. tajnikov in resor zunanega ministrstva bodo zasedena prihodnje dni.

V 13 mesecih, odkar je bil v Argentini odstavljen leta 1958 izvoljeni predsednik dr. Frondizi, je Argentina imela 5 notranjih ministrov, 3 zunanje, 4 obrambne, 3 ministre za gospodarstvo, 5 drž. tajnikov za vojsko, 4 drž. tajnike za mornarico, 3 drž. tajnike za letalstvo in 5 drž. tajnikov za finance.

Poleg notranjega ministra ima v vladi najtežje nalogo minister za gospodarstvo. Zaradi politične nestabilnosti se je gospodarski položaj zelo poslabšal. Po tovarnah so ponekod znatno omejili proizvodnjo in mnogo delavcev nima stalne zaposlitve. Poslabšanje gospodarskega položaja se najbolj odraža v dejstvu, da se je v letu 1962 število podjetij, ki so napovedala stečaj, zvišala za 46%, draginja je narasla za 50%, vrednost pesa je padla za 67%. Znatno se je znižala proizvodnja mesa in žita. Primanklaj v drž. proračunu je znašal 320 milijonov dolarjev in rezerva zlata ter tujih valut se je znižala od 351 milijonov dolarjev na 185 milijonov.

Dr. Guido odločno za izvedbo političnega programa

Predsednik dr. Guido je bil prejšnji petek zvečer na večerji pri inozemskih časnikařjih. Navzoči so bili poleg njega še ministri zvezne vlade ter člani diplomatskega zbora prijateljskih držav.

Dr. Guido je odgovoril na zdravico predsednika Združenja inozemskih časnikařjev Percy Fosterja z daljšim govorom, ki je bil nekak odgovor na spomenico prejšnjega notr. min. gen. Raucha. Med drugim je dejal, da se je pod pretvezo „čiščenja javnega življenja“ postavila zahteva po zamenjavi vrstnega reda za reševanje nujnih zadev, t. j., da je treba najprej očistiti javno

Pred slovenskim žalnim dnevom

...Med velike stvari, za katere se izplača dati življenje, še več: katere smo za ceno življenja dolžni braniti so: naše lastno življenje, družina, narod. Cerkev božja in osebna svoboda. In prav to je bilo, kar so branili padli junaki. Vsi vemo, da so pod zločinsko frazo: „Žrtve morajo biti,“ padle stotine najboljših Slovencev, zahrbtno pomorjene ali pa okupatorju v mučenje in smrt izročene, preden je kdo zagrabil za orožje, da brani sebe in svoje bližnje. Do dobra smo poznali doktrino komunizma, ki napoveduje brezkompromisni boj Cerkev in krščanski družini. Vedeli smo dobro, kakšna je brezbožna komunistična družba, ki odklanja posamezniku najosnovnejše človeške pravice in ga spreminja v mrtvo številko, ki ne sme ne misliti, ne govoriti, ne delati po svoji preudarnosti. Vsi protikomunisti smo se borili z besedo, tiskom, zgledom in tudi v orožjem proti nasilniku, ki nam je hotel vzeti te osnovne dobrine.

Naš boj je bil po božjem in človeškem pravu upravičen. Kdor se brani v sili, nima časa, pa tudi ne dolžnosti, da bi prošil ali iskal dovoljenja za svojo samoobrambo. Tudi ni časa za izbiranje najprimitivnejših sredstev za samoobrambo. Kadar gre za to, ali boš ti mene ali jaz tebe, pograbim za vsak dovoljen pripomoček, ki mi je v korist. Takrat nimamo dolžnosti čakati in poslušati, kaj nam svetujejo gospodje v Jalti, Teheranu ali Londonu. Kadar je zločinec v hiši, imam že po naravi vso pravico, da se mu postavim v bran.

To in nič drugega je bila borba proti komunizmu v naši deželi. Zato je bila pravična in častna, zato so žrtve toliko vredne in zato smo pomosni nanje.

(Seme našega naroda, Sv. Slov, šte. 19, 29. 5. 1952.)

Mensaje demócrata cristiano

To je naslov mesečne revije, ki jo za kateholičansko govoreči svet izdaja Krščansko-demokratska zveza za Srednjo Evropo v ZDA, v kateri je včlanjena tudi Slovenska ljudska stranka in je njen predsednik dr. Krek tudi eden od podpredsednikov v CDUCE.

Pred sabo imamo številko za april-junij 1963. Obsega 24 strani in je v resnici zelo zanimiva ter polna najaktualnejše vsebine. Saj so v njej objavljene članki vodilnih funkcionarjev krščanskodemokratskih strank v posameznih Latinskoameriških državah o problemih, ki so trenutno najbolj aktualni v teh državah, zlasti o agrarni reformi.

Že uvodni članek „En pro de la „Revolución en Libertad“ govori o tem perečem problemu, ki nujno zahteva rešitev. Krščansko demokratske stranke za njeno rešitev odklanjajo kapitalizem, pa tudi komunizem in se postavljajo „na tretjo pozicijo“, t. j. so za mirno in pravično rešitev tega vprašanja v svobodi in demokraciji, t. j. „z revolucijo v miru“. Naslednji članek „Severnoameriški scenarij“ je napisal Francis E. McMahon, ki govori o ameriških prizadevanjih za rešitev perečih problemov v Latinski Ameriki, katero predsednik Kennedy smatra „za trenutno najbolj kritično področje“. O nevarnostih, ki jih povzročajo neurejene socialne razmere v Latinski Ameriki, govori tudi naslednji članek jezuita George H. Dunn-a „Vojna, ki je ne smemo izgubiti“. „Mirovni krožki v Venezueli“ kažejo prizadevanja vseučiliške mladine v Venezueli za mirno sožitje med narodi. Pod naslovom „Spremeniti moramo“ so objavljeni glavni odstavki govora Teodorja Moscoso, glavnega koordinatorskega programa, ki ga za obnovo Latinske Amerike izvaja Zveza za napredek. Za tem člankom je objavljen zaključek skupnega pastirskega pisma škofov o „socialni in politični

dolžnosti“, nakar sledi zanimiva in obsežna razprava Rudolfa Katzensteina o „kapitalizmu in federalizmu v Latinski Ameriki“. Zanimiv je dalje članek „Odkup upanja“, ki govori o nalogah krščanskih sindikalistov pri reševanju socialnih vprašanj, članek „Tretja pozicija v akciji“ pa popisuje izvedbo agrarne reforme v Venezueli. Članek je napisal Jaime Fonseca. Kot znano, venezuelska kršč. demokratska stranka COPEI sodeluje v vladi in je prav njen član dr. Victor Giménez Landines minister za poljedelstvo. Iz članka o „Revolucionarni social krščanski stranki v Dominikanski republiki“ zvezo za njeno opozicionalno stališče proti sedanjemu režimu, članek „Poljedelski sindikalizem v Brazilu“ nas pa seznanja z brazilsko socialno-agrarno problematiko. Napisal ga je Mario Dias da Silva. Članek „Za večje sodelovanje“ od Manuela Moreyre z opisom prvega krščanskodemokratskega kurza za Latinsko Ameriko govori o nujnosti še tesnejšega sodelovanja med temi strankami v svetu, v naslednjem je pa popisano delo Mednarodnega instituta za študij in dokumentacijo v Rimu.

Za Slovence je v tej številki zlasti zanimiv naslednji članek „Najstarejša krščansko demokratska stranka v Srednji Evropi“. Govori o zgodovini in delu Slovenske ljudske stranke od njene ustanovitve pa do najnovejših dni. Objavljena so tudi glavna določila novega strankinega programa. Iz tega članka bodo bralci te revije dobili točno in pregledno sliko o izrednem delu, ki ga je Slovenska ljudska stranka pod vodstvom dr. J. E. Kreka in dr. Korošca opravila za slovenski narod tako pod avstro-ogrsko monarhijo, kakor v Jugoslaviji in ki ga pod vodstvom dr. Mihe Kreka opravlja tudi v emigraciji, kjer je tudi izvedla volitev vseh svojih organov.

Nadaljnji članki v reviji so še: Sestanek ravnateljcev vzgojnih krščansko-

demokratskih središč v Zahodni Evropi, Programske osnove zveze strank Ljudska akcija in Krščansko-demokratske stranke v Peruju, Analiza zadnjih urugvajskih volitev ter Perujska krščanska demokracija in Minuta Boga.

Dr. Ludviku Pušu, glavnemu tajniku Krščanskodemokratske zveze in uredniku njenih španske mesečne politične publikacije „Mensaje Demócrata

Cristiano“, je treba ob tej številki v dvojnem pogledu čestitati. Najprej, da je za sodelovanje pri tej publikaciji pridobil tako odlične osebnosti v ZDA in državah Latinske Amerike, kakor tudi, da je sestavljen in v reviji objavil zgodovino Slovenske ljudske stranke, da bodo njeno delo spoznali še bolj predstavniki krščanskih demokratskih strank v svetu.

KOROŠKA

PO PREDSEDNIŠKIH V OLITVAH V AVSTRIJI

V Avstriji so bile 28. aprila predsedniške volitve. Kandidirali so dosedanjí predsednik dr. Schaerf (socialist), nekdanji vladni predsednik ing. Raab (avstr. ljudska stranka) in gen. Kimmel, kandidat nove Evropske federalistične stranke. Izvoljen je bil dr. Schaerf, ki je dobil 55,6% vseh oddanih glasov; glasovalo je 2.473.694 volivcev. Raab je prejel 1.813.767 glasov (40,6%) in gen. Kimmel 176.694 (4,0%).

Volitve so pokazale, da je v primeri z lanskimi parlamentarnimi volitvami avstrijska ljudska stranka nazadovala v vseh deželah, razen na Koroškem. Na Koroškem je Schaerf dobil 171.735 glasov (62,2%), za Kimmla je bilo oddanih 8.012 glasov, Raab pa je dobil 95 tisoč 26 glasov. Pri sedanjih volitvah so komunisti podprli Schaerfa, prav tako je dobil mnogo neonacističnih glasov. Pri lanskih poslanskih volitvah so socialisti dobili 137.283 glasov, komunisti 8.911, svobodneži (neonacisti) 34.544 glasov. Ker je bilo to pot oddanih 19 tisoč 555 glasov neveljavnih, je torej poleg komunistov glasovalo še okrog 14.000 neonacistov za Schaerfa, čeprav je ta stranka pozvala svoje volivce, naj glasujejo prazno. Avstr. ljudska stranka pa je pri parlamentarnih volitvah lani dobila 94.639 glasov.

Narodni svet koroških Slovencev je pred predsedniškimi volitvami imel za-

upniški sestanek, kjer so razpravljali o položaju po oktoberskih poslanskih volitvah, in pa o nastopu za predsedniške volitve. Po posvetu so sklenili, naj koroški Slovenci oddajo glasove Raabu, češar so se slovenski volivci tudi držali, saj je avstrijska ljudska stranka dobila več glasov edino na Južnem Koroškem.

V drugem delu zaupniškega sestanka so v zvezi s papeževu okrožnico „Pacem in terris“ zaupniki soglasno odobrili dve pismi svetemu očetu. V prvem pravijo:

„Koroški Slovenci kot v Avstriji življa manjšina s hvalečnostjo pozdravljamo okrožnico sv. očeta „Pacem in terris“ kot bistven doprinos k ohranitvi miru v svetu z obljubo neomajne zvestobe katoliški Cerkev tudi v bodočnosti.“

V drugem pismu pa opozarjajo na nevdržno stanje za slovensko narodno manjšino na Koroškem zaradi jezikovnih ovir celovškega ordinarijata: „Koroški Slovenci, zbrani na zborovanju Narodnega sveta koroških Slovencev, dne 16. aprila v Celovcu, pozdravljamo okrožnico svetega očeta „Pacem in terris“, ki se zavzema za zaščito manjšin v svetu. To tembolj, ker jezikovni predpisi celovškega ordinarijata ne upoštevajo jezika družinske molitve in družinskega bogoslužja, v katerem vidimo izraženo tozadevno voljo staršev.“

BRALI SMO

„DAN IN NOČ ORJEJO“

Poročila iz domovine pravijo, da so komunistični oblastniki v zadnjem času še povečali svoja prizadevanja, da bi čim več kmetijske zemlje prišlo v tkzv. „družbeno last“.

O tem priča tudi poročilo krajevne komunističnega glasila v Kranju z dne 1. aprila t. l. pod zgorajim naslovom in podnaslovom: Traktorji rušijo mejnike nekdanjih malih njiv in odpirajo perspektive novim oblikam kmetijske proizvodnje.“

Glasi se pa takole:

„Kakor hitro so izginile zadnje lise snega in se je zemlja za silo osušila, so se začela na njihovem pomladanskem delu. Po obsežnih površinah kmetijskih posestev v Poljčah, na Sorškem polju in drugod pa so zabrnili traktorji.

Najživahnejši zagon pomladanskega dela je opaziti v okolici Kranja in Žabnice. Kmetijsko gospodarstvo Kranj, ki je prevzelo tudi vse površine bivšega kmetijskega posestva žabnica ima letos okrog 200 ha novih obdelovalnih površin. Pridobili so jih v glavnem z arondacijo. Zato ob letošnji setvi orjejo velike površine in ob tem rušijo številne stare mejnike in meje nekdanjih števil-

nih malih njiv. To opazujejo te dni zlasti ljudje okrog Senčurja, Lahovč, Cerkelj in Žabnice. Prav isto je med cesto proti Golniku in Naklem naprej do Zlatega polja, kjer so male njivice in vrtovi pustili prostor velikim njivam, ki jih strojno obdelujejo.

Zato je načrt letošnje setve tega posestva mnogo večji kot lani, zlasti pa je delo bolj mehanizirano in načrtno. Skupno bodo posejali okrog 120 ha ovsa, okrog 160 ha krompirja, okrog 200 ha krmnih rastlin itd. Večina teh površin je že zoranih in pripravljenih. Njive, ki so bile določene za krompir, pa so v glavnem že jeseni preorali in tudi pognojili.

Letošnja huda zima je vsekarje zadržala pomladanska dela. Zato skušajo sedaj čim racionalneje razporejati vso mehanizacijo. Ze več dni zaporedoma orjejo noč in dan okrog Lahovč, pri Kranju in drugod. Traktorji z močnimi reflektorji osvetljujejo njive in orjejo neprenehoma. Po dolgi zimi, ko je bil čas samo za popravila in urejevanje strojev, je sedaj napočil pravi trenutek največjih pomladanskih del.“

Mir na zemlji

Neuradni prevod zadnje papeške okrožnice — Nadaljevanje

Ravnovesje med dvema oblikama intervencije javne oblasti

Skupna korist vseh nadalje zahteva naslednje: da vladarji harmoniziranje in zaščito ter širjenje pravic državljanov izvajajo s pravim čutom ravnovesja, preprečujoč na eni strani, da ravnovesje, ki bi bila dana pravicam nekaterih posameznikov ali gotovih podjetij, postale vir privilegirane položaja v narodu; zmanjšujoč na drugi strani nevarnost, da bi se s ščitenjem pravic državljanov le-te spravilo v absurden položaj, da bi se jim onemogočilo polno izvrševanje teh istih pravic. Kajti, naj bo jasno povedano, da mora intervencija javne oblasti v gospodarskih zadevah, pa naj bo še tako široka in naj še tako globoko seže v družbene plasti, biti vendar takšna, da ne samo, da ne zaduži zasebne svobode v dejavnosti, temveč da jo omogoča, tako, da zagotavlja osnovnim pravicam človeške osebe njihovo popolno nedotakljivost.

Na isto načelo se mora javna oblast naslanjati pri razvijanju svojih vsestranskih akcij, usmerjenih k širjenju izvrševanja pravic in lažšanju izpolnjevanja dolžnosti v vseh sektorjih družbenega življenja.

Zgradba in delovanje javne oblasti

Ni mogoče enkrat za vselej določiti, katera zgradba je boljša, za kateri naj

se organizira javna oblast, niti ni mogoče določiti najpripravnostnega načina, po katerem naj razvijajo svojo lastno in specifično funkcijo, se pravi, zakonodajno, upravno in pravno.

Zgradba in delovanje javne oblasti sta namreč v odnosu z zgodovinskim položajem posameznih političnih skupnosti: položaj, ki se precej spreminja v prostoru in v času. Smatramo pa, da odgovarja najintimnejšim zahtevam človeške narave same pravno-politična organizacija človeških skupnosti, ki temelji na primernih delitvi oblasti, odgovarjajoči trem specifičnim funkcijam javne oblasti. V njih se, dejansko, območje kompetentnosti javne oblasti določa v pravnih terminih: in v pravnih terminih se določajo tudi odnosi med navadnimi državljani in funkcionarji. Pravilno je smatrati, da to tvori element garancije in zaščite v prid državljanom, v izvrševanju njihovih pravic in v izpolnjevanju njihovih dolžnosti.

Vendar pa je za to, da bi ta politično-pravna organizacija človeških skupnosti prinesla prednosti, ki so ji lastne, nujno potrebno, da javna oblast izvršuje svojo običajno kompetenco in rešuje izredne probleme s primernimi metodami in sredstvi, prilagojenimi ravni razvoja, do katerega je organizacija družbe prišla. S tem v zvezi je tudi

nujno, da se zakonodajna oblast, v neprestani menjavi položaja, giblje vedno v moralnem redu in ustavnih normah, ter objektivno razumeva zahteve skupne blaginje; da se izvršna oblast poslužuje zakonov s previdnostjo in polnim poznanjem le-teh v resnem vrednotenju posameznih slučajev; da pravna oblast izvršuje pravico nepristransko, da je neupogljiva pod pritiskom prizadete, pa naj pride od kjerkoli. Iz tega tudi izhaja, da imajo državljani in vmesne ustanove in izvrševanju svojih pravic in izpolnjevanju svojih dolžnosti učinkovito pravno zaščito, tako v medsebojnih odnosih kakor pred javnimi funkcionarji.

Pravna urejenost in moralna zavest

Pravna urejenost v soglasju z moralnim redom, ki odgovarja zrelosti politične skupnosti, je brez dvoma osnovni element za sodelovanje skupne blaginje.

Vendar je narodno življenje v naši dobi tako raznoliko, zapleteno in dinamično, da se pravne oblike, tudi kadar so bile narejene z vso skrbnostjo in zmožnostjo, mnogokrat ne morejo prilagoditi vsej resničnosti.

Poleg tega so odnosi med človeškimi bitji, med njimi in vmesnimi ustanovami javne oblasti, odnosi med temi samimi javnimi oblastmi znotraj državne celote, pogostokrat tako delikatni in nevrvalgični, da jih ni mogoče uokviriti v noben pravni kalup, pa naj se tega skuša še tako predelati. Zato morajo osebe, ki jim je podeljena oblast, da so na eni

strani zveste obstoječemu pravnemu redu, na drugi strani pa odprte zahtevam socialnega življenja, znati prilagoditi pravni red razvoju položaja in na boljši način reševati nove probleme. Imeti morajo jasne ideje o naravi in o velikosti svojih dolžnosti; biti morajo osebe velike uravnovesitnosti in moralne neoporečnosti, obdarjene ne samo s praktično lastnostjo hitrega in objektivnega presojanja dejstev, temveč tudi z odlično in močno voljo nastopiti pravočasno in učinkovito.

Sodelovanje državljanov v javnem življenju

Osebnostno dostojanstvo zahteva, da se ljudje aktivno udeležujejo javnega življenja, tudi, če je oblika njihovega sodelovanja nujno prilagojena stopnji zrelosti, ki jo je dosegla politična skupnost, katere člani so.

S sodelovanjem v javnem življenju se ljudem odpirajo nove in široke perspektive delati dobro; zaradi pogostih stikov med državljani in javnimi funkcionarji je tem manj težko dojemati objektivne zahteve javne blaginje, menjanje funkcionarjev javne oblasti pa preprečuje, da bi oblast zastarela; prej ji namreč daje možnost obnovitve, kakor odgovarja razvoju družbe.

Znaki časa

V pravni organizaciji političnih skupnosti je mogoče v moderni dobi ugotoviti, prej kot vse drugo, tendenco izdelati v zgoščenih in jasnih formulah listino osnovnih človeških pravic, ka-

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

upravo, nato pa izvesti volitve. Pravi, da ne dvomi o dobromamernosti tistih, ki so postavili te zahteve, toda kot predsednik Argentine ne more dopustiti, da bi se jih nekaj samolastno proglasilo za neoporečne, ti bi pa potem večino proglašali za pokvarjenec. Poudarja, da samovolja ustvarja nemoralo. Vlada gospodarskega kriminala ne bo šele začela preganjati, ker to že dela in je v ta namen ustanovila posebno državno komisijo. Ne more pa dopustiti, da bi civilne in vojaške osebnosti, ki se nesebično prizadevajo, da bi državo spravili nazaj v ustavno stanje, proglašali za zaščitnike gospodarskega kriminala.

Svoja izvajanja je zaključil z ugotovitvami: Naj nam bo prav ali ne, naj bo to popolno ali ne: volitve nam bodo dale izhod. In to je edini izhod. Zato bo 1. neodložno iskal poti za izvedbo volitev z vsemi določenimi datumi in 2. odločno poudarja, da ni iskal predsedniškega položaja in predsednik tudi ni hotel postati. „Bog in okolnosti so me postavile na ta položaj,“ je zatrjeval in še dodal, da naj bo jasno vsem, da v teh dneh, ki so še do volitev, v nobenem slučaju ne bo odstopil kot predsednik.

Omejitev postavljanja kandidatov za bivše peroniste

Vlada je izdala odredbo, s katero je omejila možnost postavljanja kandidatov za bivše peroniste. Po tej odredbi peronisti za julijske volitve lahko postavijo kandidate samo za poslance v zvezni parlament in za provincijske parlamente ter za občinske svetovalec in v šolske odbore, ne pa kandidatov za predsednika in podpredsednika republike in niti ne za guvernerje ter viceguvernerje.

Kakna bo končna reakcija neoperonističnih skupin v času, ko pišemo to poročilo, še ni jasno.

Med tem je pa vlada podaljšala rok za vlaganje kandidatnih list do petka 24. junija.

Arreatacija glavnega tajnika argentinske kršč. demokracije

Glavni tajnik argentinske kršč. demokratske stranke Enrique de Vedia je prejšnjo soboto častnikarjem izjavil, da gen. Carlos Jorge Rosas, poveljnik garnizije v Rosariu in gen. Osiris Villegas pripravljata med 19. in 22. t. m. državni prevrat. Izrekel se je tudi za abstinenco pri volitvah zaradi omejitve postavljanja kandidatov za peroniste. Zaradi tega izjav je policija v nedeljo omenjenega kršč. dem. funkcionarja zaprla. Za njegovo obrambo je bil določen zbor odvnetikov iz vseh strank, ki sestavljajo ljudsko in narodno fronto.

Notr. min. gen. Osiris Villegas je odločno zavrnil trditve Henrika de Vedie s trditvijo, da je povsem solidaren s predsednikovo izjavo o nujnosti izvedbe volitev in izročitve oblasti novemu predsedniku 12. oktobra. Predsednik dr. Guido pa je zatrdil, da ima v notr. ministra popolno zaupanje.

Trditve o pripravah za novi državni prevrat je zanikal kot neosnovane tudi drž. tajnik za vojsko.

tero neredko vidimo vključeno v ustave, katerih sestavni del so.

Prav tako je težnja k temu, da se pravno, neredko z dokumentom, ki ga imenujemo ustava, določi postopek postavljanja javne oblasti, kakor tudi medsebojne odnose, področja udeleževanja med njimi ter načina in metode, po katerih morajo delovati.

Končno je zahteva, da se še posebej določijo pravice in dolžnosti odnosov med državljani in javno oblastjo, ter se tej javni oblasti določi, kot njeno glavno dolžnost priznanje, spoštovanje, medsebojno soglasje, učinkovito varstvo in neprestan napredek pravic in dolžnosti državljanov.

Ni mogoče seveda priznati kot pravilno doktrino tistih, ki smatrajo voljo vsakega človeka posebej ali gotovih družb, za osnovni in temeljni vir, iz katerega izhajajo pravice in dolžnosti, in iz katerega izhajajo tako obveznost ustave kakor avtoriteta javne oblasti.

Vendar so nagnjena, katere smo omenili, tudi nedvomljiv dokaz, da ljudje v moderni dobi pridobivajo bolj živo zavest svojega dostojanstva, zavest, katere, medtem ko jih priganja, da se aktivno udeležujejo v javnem življenju, tudi od njih zahteva, da se pravice osebe — neodtujljive in nekršljive pravice — utrdijo v pozitivni pravni urejenosti; in nadalje tudi zahteva, da se javna oblast ustanovi po postopku, določenem v ustavi in da le-ta izvršuje svoje funkcije v istem duhu. (Bo še)

Novice iz Slovenije

Potres v Ljubljani

V nedeljo, 19. maja, so imeli v Ljubljani močan potres. Potresni sunek je bil tako silen, da se je več dimnikov na strehah porušilo in je več stavb dobilo tudi večje razpokline. Potres smrtnih žrtev ni povzročil, pač pa sta bili dve osebi ranjeni. Nedeljski potres so čutili vse do Celovca. Tako poročajo inozemske agencije.

Birma v slovenski

Na željo in vprašanje slovenskih školarcev in apostolskih administratorjev je Sveta stolica s posebnim odlokom z dne 6. aprila izjavila, da smejo po vsem jugoslovanskem področju deliti zakramente sv. birme v slovenskem jeziku. Prevod latinskega besedila je bil že odobren. Sveta stolica je gornji odlok poslala ljubljanskemu nadkofu Vovku.

Umrlj so v Ljubljani: Leopold Velkavrh, upok., Antonija Marinko, roj. Novak, Franja Florjančič, roj. Igljč, vdova po mehaničnem mojstru, Mirko Korinšek, ključavničarski mojster, Roza Amon, roj. Remic, Rudolf Mislej, policijski pis. ravnatelj v p., Pavla Ciglar, roj. Pregelj, Jakob Hace, Katarina Kodelja, Albina Gvozdenovič, Viktor Gela, poštni inšpektor v p., Marko Gržič.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Prva dva kulturna večera SKA

Prvi se je vršil 4. maja t. l. pri Bullrichu. Posvečen je bil pomembnemu jubileju SKA, ki je kratko prej izdala svojo 50. knjižno edicijo (Kremžar, Sivi dnevi). Predaval je dr. Tine Debeljak, ki je na kratko podal pregled vseh 50 izdaj. Uvodoma je predstavil pisatelje in pesnike, ki so se podali v izseljenstvo, in jih primerjal z begunskimi pisarji drugih narodov. SKA v izbiro piscev za Meddobje in za cele knjige ni iskala tvorcev z določeno stilno smerjo, ampak je pač tiskala in izdajala vse, kar je bilo tega vredno in ravni SKA dostojno. Poudarjal je tudi finančne težave, v katere je to založniško podjetje zašlo. — Po predavanju je bila izražena misel, da bi kazalo pisatelje tudi stilno označiti, in skrb zaradi pomanjkanja pisateljskega naraščanja.

V soboto, 18. maja, pa je Marjan Marolt predaval o ekspresionizmu v slovenski likovni umetnosti. Navedel je svoje spomine na početke te umetnosti.

Slovenski igralec v Buenos Airesu.

V dneh od 6. do 12. junija bo v gledališču Opera gostovala gledališka skupina ki jo vodi znani igralec in režiser Vittorio Gassman, ki je pred leti ustanovil v Rimu Teatro popolare italiano, ki je organizirano tako, kakor gledališče Theatre national populaire v Parizu, ki ga vodi Jean Vilar. Gassmanova skupina bo v Buenos Airesu uprizorila „Igro herojev“ (Ajshil) in „Orest“ (Alfieri). V obeh delih nastopa tudi Slovenec Andrej Ignac Božič, ki je član te skupine že od začetka. Na poti v Argentino je skupina že gostovala v Parizu, Londonu, Barceloni, Rio de Janeiro, San Pablo, Montevideo; iz Buenos Airesa pa gre v Santiago (Čile), Lima (Peru), Mexico (Mehika), New York, Los Angeles (ZDA), Montreal (Kanada), Tokio, Kyoto, Osaka (Japonska), Hong Kong (Brit. Azija), Melbourne, Sidney (Avstralija) in Kairo, Alexandria (Egipt). Z obeh deli je skupina nastopila tudi na Mednarodnem festivalu v okviru „Theatre des nations“ v Parizu.

LEP NAPREDEK SLOV. HRANILNICE IN POSOJILNICE V RAMOS MEJIA

V soboto, 27. aprila 1963, je bil v prostorih Slov. hranilnice z. z. o. z., Av. San Martín 263, Ramos Mejia, informativni sestanek članov te družbe. Kljub slabemu vremenu je bilo navzočih 23 članov. Upravni odbor je podal izbrana poročila nanašajoča se na poslovno dobo zaključeno 31. 12. 1962. Predsednik Ivan Ašič je poročal, da ima zadruga 106 članov in 180 vlagateljev. Odbor je na 28 sejah odobril 42, zavrnil pa 7 prošenj za posojilo. Slov. hranilnica je v pretekli poslovni dobi doživela res velik razmah. Število članstva se je potrojilo, vloge na hranilnice knjižice so porasle za 180%, prav tako posojila. Junija meseca 1962 so bili kupljeni lastni prostori, ki so na res lepem kraju in komaj pol kvadrate slovenskega središča v Ramos Mejia — Slomškovega doma. Ob navzočnosti številnih zastopnikov in organizacij in krajevnih domov je g. Ladislav Lenček CM. te prostore dne 4. 8. 1962 slovesno blagoslovil. Nakup prostorov je zelo ugodno vplival na vse člane in vlagatelje, saj je Slovenska hranilnica s tem doprinesla spet en dokaz več za svojo trdnost in napredek. Tajnik Marijan Loboda je poročal o postopku za pridobitev pravne osebnosti pri provincijski vladi v La Plati. Po srednem naključju je prav na dan informativnega sestanka prišlo sporočilo, da je 18. 4. 1963 federalni interventor podpisal dekret št. 4103/63, s katerim podeljuje Slovenski hranilnici (Cooperativa de Crédito „Oeste“ Ltda.) pravno osebnost in potrjuje njena pravila. Člani so z zadovoljstvom sprejeli to novico, ki za Slovensko hranilnico predstavlja spet velik korak naprej, saj bo odslej naprej lahko še bolj razvila svoje delovanje, ko ima od oblasti potrjena pravila. Nadalje je poročal tajnik, da zadruga pisarna uraduje ob sobotah od 16 do 20, od septembra dalje, pa je ob nedeljah od 9 do 11 dežurna služba odbornikov. V pretekli poslovni dobi je pisarna uradovala 50 sobot in je imela povprečno 102.000 pesov prometa na soboto. Blagajnik Mirko Kopač je obrazil letno bilanco, katero so člani že prejeli dobili v roke razmnoženo. Navajal je, da je bilo 31. 12. 1962 v blagajni 58.188 pesov gotovine, dolžnikov (posojila) za 1.472.054 pesov, nepremičnin za 480.000 pesov, inventarja za 48 tisoč 602 pesa, vplačanega kapitala pa 96.700 pesov, hranilnih vlog za 1.792.344 pesov, obveznosti za kupljene pisarniške prostore za 127.081 pesov. Posojil je bilo v pretekli poslovni dobi izdanih za 2.005.926 pesov, novih vlog za hranilne knjižice pa je bilo za 1.578.055 pesov, izplačanih je bilo za 425.789 pesov hranilnih vlog. Kot v vseh letih, tudi za preteklo poslovno dobo lahko poudarimo, da je vsak vlagatelj dobil izplačano svojo vlogo točno od določenem času, nekateri še celo prej. Iz-

V kategoriji Barvni diapozitivi — skupinski motivi je prejel 1. nagrado Jože Draksler — Na kosilo čakajo (Bariloche); 2. nagrada: Stane Žužek — Llaol-Llao (Bariloche); 1. priznanje: Jože Poznič — Cortaderas (Mendoza); 2. priznanje Jože Draksler — Kot ptički na veji (Bariloche).

V kategoriji Barvni diapozitivi — pokrajinski motivi je prejel prvo nagrado Andrej Žužek — Megla (Rio de Janeiro); 2. nagrada Andrej Žužek — Zarja (Rio de Janeiro); 1. priznanje Stane Žužek — Catedralski mogotec (Bariloche); 2. priznanje Tine Duh ml. — Po nevihti (Bariloche).

V kategoriji črno-bele slike je prejel nagrado Tone Kržišnik — Río Luján (Buenos Aires).

Skienjeno je bilo, da se bodo take razstave ponovile tudi druga leta in naj zato vsi mladi fotografi še sedaj mislijo pri svojem slikanju na drugoletno razstavo.

Osebnosti

† Ludvik Komar. Iz domovine je prišlo žalostno poročilo, da je dne 19. aprila t. l. v 74. letu starosti umrl v Ljubljani Ludvik Komar. Rajni je bil upokojenec, je pa poleg tega imel še drugo zaposlitev kot vrtnar v vrtu agronomske fakultete. Med ljudmi je bil zelo priljubljen, o čemer je pričala številna udeležba na pogrebu dne 21. aprila na pokopališču k Sv. Križu. Med pogrebi je bilo zlasti veliko vseučiliške mladine. Za rajnim žaluje v Argentini njegov sin vseučiliški profesor dr. Milan Komar, kateremu ob hudem življenjskem udarcu izrekamo globoko sožalje ter iskreno sočutje, rajnemu pa naj bo lahka domača zemlja.

† Jože Papež. Po osemesečni bolezni je 6. maja t. l. umrl v Dock Sudu rojak Jože Papež. Rajni je bil doma iz Brezovega doma pri Ambrusu. Begaška leta je preživel v taborišču Senigallia, odkoder je preko Bagnolija emigriral v Argentino. Tu je imel najprej zaposlitev v tovarni, zatem je z rojakom Tomcem vodil bar v Dock Sudu, nato se je pa osamosvojil ter odprl samostojno mesarijo. Lansko leto se je poročil s hrvaško izseljenko Lucijo Mihoč ter si z njo ustvaril topel družinski dom. Dne 3. maja t. l. ga je previdel in pripravil na smrt g. direktor Anton Orehar. Življenje se mu je izteklo dne 6. maja, pogreb je bil naslednjega dne na pokopališču Avellaneda. Za rajnim žaluje v Argentini njegova žena Lucija Papež, svak Ante in družina, v domovini pa v Brezovem domu pri Ambrusu brata Stanko in France, ter sestre Alojzija, Terezija in Ana. Vsem izrekamo globoko sožalje, rajni pa naj v miru počiva v argentinski zemlji.

† Marjeta Šušteršič. V San Luisu je 2. maja usahnilo življenje dobre slovenske matere ge. Marjete Šušteršič. Vse svoje življenje je posvetila svoji družini in Bogu, zato je vse otroke tudi zelo vzgojila v verskem in narodno zavedenem duhu. Ob njenem mrtvaškem odru v San Luisu se je zbrala vsa tamošnja slovenska srenja, ki jo je tudi polnoštevilno sremila na sanjsko mestno pokopališče, kjer je dobila zadnje zemsko bivališče. Za rajno žalujejo njen mož Ernest, hčerka Slavica, sinovi Ratko, Mirko in Dušan z družinami, snaha Gizela z družino ter brata Jože in Peter. Vsem izrekamo ob bridki izgubi ljube žene, matere, tašče in stare mame globoko sožalje, rajni pa naj sveti večna luč in naj v miru počiva, njena duša pa pri Bogu uživa obilno plačilo za svoja dobra dela.

† Ivana Kopač. V Prikernici pri Moravčah so se 1. maja t. l. iztekli živ-

ljenjski dnevi dobri slovenski ženi in materi Ivani Kopač roj. Klopčič. K zadnjemu zemskemu počitku so jo položili na farnem pokopališču v Moravčah. V Argentini žalujejo zanjo otroci: sin Ivan, ter hčerke Francka por. Kočar, Ančka por. Starič in Mimi por. Petek z družinami; v domovini pa sinova Francel in Tone ter hči Johanca por. Vozel z družinami, sestra Ana in brat Jože. Vsem iskreno sožalje, rajni pa želimo večni mir in pokoj.

† Anton Brulc. Dne 12. maja je v Polikliniki San Martín umrl po hudem trpljenju v 42. letu starosti Anton Brulc, doma iz Hrušice-Stopiče pri Novem mestu. Pogreb je bil v ponedeljek, dne 13. maja, t. l. na pokopališču v San Martinu. Pogrebne obrede je opravil g. France Grum, pred odprtim grobom se je pa poslovil od rajnega Brulca njegov soborec ing. Anton Matičič. Rajni Anton Brulc se je dne 20. januarja t. l. hudo onesrečil pri delu. Polil se je z vrelim kataranom in pri tem zadobil strahotne opekline po vsem telesu. Silne bolečine je prenašal z globoko vdanostjo v božjo voljo. Dne 12. t. m. se ga je Bog usmilil in poklical k sebi. Rajni si je s pridnim delom v mestu Villa Ballester zgradil lastni dom, v katerem je živel z ženo in mladoletnim sinom. Obema izrekamo ob bridki izgubi dragrega moža in skrbnega očeta iskreno sočutje, rajni pa naj v miru počiva na sanmartinskem pokopališču.

SAN MARTIN

Skupni mladinski sestanek so imeli v nedeljo, 5. maja, popoldne članice krožka SDO in člani odtoka SFZ iz San Martina. Sestanek je začel tajnik fantovskega odtoka Nace Franič, ki je lepo pozdravil zbrane fante in dekleta in še posebej dosedanjega duhovnega vodjo g. župnika Gregorija Malija in novega vodjo g. Franca Groma. Nato je govoril predsednik fantovskega odtoka Marjan Jesenovec in povedal nekaj misli o nalogah slovenske mladine v tujini. G. župnik Mali je pohvalil navzoče, ker so se v tako lepem številu zbrali na sestanku ter jih vzpodbujal k bodočemu delovanju. Tudi g. Grom je imel kratek nagovor na sanmartinsko mladino. S tem se je zaključil del sestanka. Drugi del je bil družabnega značaja. Razvila se je vesela pešev in ob obloženih mizah so mlada usta že pozno v popoldan navdušeno prepevala.

Prvi sestanek naraščajnice SDO v San Martinu

je bil v nedeljo, 19. maja, v Slovenskem domu. Vodila ga je gđ. Saša Hartman. Pred sestankom so se vse naraščajnice skupaj udeležile sv. maše in nato imele skupen zajtrk. Sestanek je začela gđ. gđ. Hartmanova in je orisala namen organizacije, ki je ta, da hoče zbrati mladenke, ki so končale ljudsko šolo in slovenski tečaj ter jih vzgajati v dobra, verna in zavedna slovenska dekleta, ki po 15 letu starosti prestopijo v krožek SDO. Po petju slovenskih narodnih pesmi je gđ. Hartmanova zaključila sestanek in povabila dekleta na prihodnjega, ki bo v nedeljo, 9. junija, po sv. maši. Prosimo vse sanmartinske starše, da pošljejo svoje hčerke na ta prihodnji sestanek.

SLOVENSKA VAS

Uprizoritev ljudske igre Grče v Slovenski vasi

Prosvetni oder Društva Slovenska vas je v soboto in nedeljo, dne 18. in 19. maja 1963 odigral Grče v veliko zadovoljstvo občinstva, ki je v soboto skoro napolnilo dvorano, v nedeljo jo pa zasedlo do zadnjega kotička.

Ze pred leti je v ZDA Zdravko Novak pripravil tekst za oder po istomijski povesti Slavka Savinška. Pri kazuje za slovensko kmečko življenje značilen problem živitve v zvezi s prepisom posestva na sina.

Igro je režiral Maks Jan. Zelo zahtevno vlogo starega Vršana je lepo podal France Gerkman. Njegovega sina je doživeto igral Ciril Jan, hčer Mano pa gđ. Mojca Zabukovec. Anton Novljan je podal primeren lik župnika. Soseda Belejana je igral Slavko Reven, njegovo ženo gđ. Marija Criscuolijeva in njuno hčer Lizo gđ. Lejka Berčičeva. Tudi mladi Klemenček je bil primerno izbran (Sušnikovi Dani).

Lepa in dejanjem skladna scenerija je bila delo Slavka Revena. Šminkanje sta oskrbela Jože Campa in Ludvik Štancer.

Igralce so gledalci nagradili z navdušenim ploskanjem.

Ta prireditev je pokazala ponoven napredek igralcev, ki smo jim že ob drugih priložnostih izrazili priznanje. Igralcem in režiserju je treba čestitati k tako lepemu uspehu. Igra bi zaslužila, da bi jo videli tudi po drugih središčih ali vsaj v osrednji slovenski dvorani.

Mnogo rojakov je obkret kljub slabemu vremenu prihitelo tudi od drugod v Slovensko vas. Zdi se, da se počasi le umika izgovor, češ šel bi, ko bi ne bilo tako daleč... Pa res ni, ker so se

Vsak teden ena

ZASUTA USTA

France Balantič

Nekje pokopališče je na kribu, brez križev, rož, grobovi sami in prek razpadlega zidu rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho, v dolini mrzel je večer in pust. Pri meni noč je in mi sveti.

Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust! izboljšale zveze, kar zdaj lahko priča že vedno večje število obiskov „od zunaj“.

Ob tako lepem napredku igralcev pa na žalost občinstvo ni pokazalo primerne vzgojenosti. Gotovo ni na mestu smeh tedaj, ko se na odru dogaja tragika! S takim neprimerim vedenjem se slabi učinek igralskega truda; tudi publika, ki s čustvi spremlja dejanje na odru, je upravičeno nejevoljna, ker jo neprimerno obnašanje ogledalcev spravljaja v neskladje z igro, ki ji želi zvesto slediti

L. J.

SAN JUSTO

Zatobil je lovski rog

Med slovenskimi izseljenci v Argentini so zastopani tudi lovci. Njihova lovska kri tudi v izseljenstvu ni zastala. Zato so se že pred leti zlasti iz San Justa napotili s potrebnimi papirji na argentinska lovišča kot posamezniki v družbi argentinskih lovcov.

Pred kratkim je nehote prišlo na uho neko šušljanje, da se v letošnji sezoni nameravajo zbrati vsi stari in novi lovci iz sanhuške srenje in še čez, ter da hočejo presenetiti s svojim podvigom vse Slovence iz Buenos Airesa in okolice. Našel sem jih zbrane na sestanku v Našem domu. Nepovabljen sem se jim približal.

„Nič častnikarskega nimam na sebi,“ če je kaj resnice na tem, kar se šušlja sem začel vpdati, „vendar bi rad vedel, o presenečenju?“

„Vse zavisi od lovske sreče,“ mi je prijazno odvrnil Lojze, ki je bil dolga leta nadlovec grosupeljskega okraja in eden redkih z lovskimi izpitom.

„Ste se morda povezali v svoje lovske društvo, ki bo v kratkem udarilo na plan?“ sem nadaljeval.

„Neuradno pač, uradno pa ni potrebno, ker mora itak biti vsakdo član argentinske lovske zveze,“ je vladno pojasnil France.

„Nameravate torej v bližnji bodočnosti poslati svojo lovske ekspedicijo na teren?“ sem bil naprej radoveden.

„V dneh 6., 7. in 8. junija t. l.“ je odločno pribil Janko.

„Ne samo eno, kar tri ekspedicije bomo poslali,“ je dodal Herbert, „in sicer prvo na zajce, drugo na jerebice, tretjo pa celo na jelena!“

„Vodje ekspedicij bodo morali biti vsekakor izvežbani lovci?“

„Ekspedicijo na jelena bo vodil gospod, čigar imena še ne maramo izdati, ostali dve pa bosta vodila dva izmed navzočih,“ ni čakal s pojasnilom Avgust.

„Imate zadostno lovske opremo?“ sitnarim dalje.

„Še preostaja,“ se je skoraj bahaško izrazil Ivan.

„Ker smo že pri opremi, me zanima kakšni „počilniki“ so vam najbolj pri sru?“

„Med nami je najbolj čislana dvocevka kalibra 16. Zelo pripravna je pa tudi encevka Winchester kalibra 12. Pa tudi damska dvocevka kalibra 20 se mnogokdaj uporablja,“ je resno pojasnjeval Lojze in delal kretnje z rokami, kot da ima puško v rokah.

„Ako bodo ekspedicije dobro uspele, kam pa boste z divjačino?“ sem bil skoraj preveč radoveden.

„V skupne namene bo šla!“ je bil odločen Herbert.

„Ne razumem, kaj nameravate.“

„I, lovske pojedine bomo napravili tukaj v Domu za vse Slovence, da tako tudi mi pospešimo gradnjo prepotrebni prostorov,“ so kar trije istočasno pojasnjevali.

„Vsekakor v nedeljo, 9. junija,“ je hoteli biti uraden France B.

„Imate ljudi, ki vedo, kako se taki stvari treže?“

„Posredujte pri odboru, da preskrbi zadostno količino smetane, vse drugo pa potem meni prepustite,“ je ponosno izjavil Avgust in dregnil Janka. France pa je dodal:

„Dvomim, da bi med tukajšnjimi Slovenci našli boljšega v pripravljanju divjačine.“

V hipu sem se spomnil na svojo rajno mater, ki mi je včasih pripravila jurčke na smetani — zame nebeška jed — in si mislil: jerebičke na smetani so pa verjetno še boljše. Ne vem zakaj se mi je glas tresel, ko sem dejal:

„Gospodje! Ta razgovor me je prepričal, da je tisto o presenečenju resnica. Vrhunec pa bo doseglo, ako se bodo vse tri ekspedicije vrnile z zaželenimi lovskimi trofejami. Simbol Zlatoroga z bleščicim križem na glavi naj vam bo pred očmi, ko boste branili čast slovenskih lovcov.“

Zahvalil sem se jim in se poslovil. Na poti domov je nekaj dni v meni dejalo: Nimajo prav oni, ki trdijo, da idealizem med nami pada. oviv

Odbor SKAD-a vabi vse akademike in prijatelje na prijateljsko večerjo, ki jo prireja FEDECE dne 24. maja ob 21 v Poljskem domu, Serrano 2076, Cap.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Krščeni so bili: Josip Škrinjcar, sin Stjepana in Anice r. Flanjak; Emil Vrečič, sin Karla in Mire r. Kočar; Kristina Daniela Alič, hčerka Gabriela in Francke r. Urh; Tanja Helena Lebar, hčerka Stefana in Justine r. Vogrinčič; Walter Forza, sin Antona in Lucijane r. Boštjančič; Terezija Marija Kvas, hčerka Jakoba in Marjete Benko; Betka Zrnec, hčerka Jožeta in Pavle r. Fenos; Ana Marija Berlot, hčerka Vladimirja in Marije r. Kramar; Marijan Fortuna, sin Jožeta in Marije r. Košiček; Jože Edi Greny, sin Jožeta in Nežke r. Verderber; Dragoslava Horvat, hčerka Franca in Mateje r. Božič; Robert Rajšp, sin Branka in Marije r. Bilič; John Frank Boštjančič, sin Franca in Elizabete r. Volk; Jana Andreja Kukovica, hčerka Andreja in Teje r. Puc; Mario Louis Zenko, sin Ludvika in Stanke r. Šantel; Robert Anton Godina, sin Jožeta in Arlene r. Stepney; Frančiška Žejn, hčerka Marijana in Frančiške r. Mavec; Stanislav Alojzij Grm, sin Stanislava in Amalije r. Fortuna; Oskar Edvard Lukač, sin Viktorja in Berte r. Jakončič ter Helena Frančiška Vidic, hčerka Alojzija in Ane r. Štepec.

Poročili so se: Janez Movrin in Marija Frankovič, Jože Kocjan in Angela Lovrin, in Ignacij Gorše ter Angela Zabukey.

AVSTRALIJA

Rodili so se naslednji slovenski otroci: v Newportu v družini Erika Kranjca in Stanke roj. Markov sin Marko Anton, v Yaravillu v družini Ivana Iskra in Pavle roj. Iskra hčerka Tanja Marija, v North Geelongu v družini Franca Stanjka in Marije roj. Okrajšek hčerka Suzana, v Kew v družini Franca Vebra in Julijane roj. Kamouš sin Frank Mihael, v istem mestu v družini Rudolfa Šimunkovića in Terezije

PO ŠPORTNEM SVETU

Svetovno prvenstvo v košarki. V Brazilu so se pred dobrim tednom pričele tekme za svetovno prvenstvo v košarki. Sprva so bili določeni Filipini za izvedbo prvenstva. Ker pa oblasti niso hotele dati vizuma jugoslovanski delegaciji, je mednarodna košarkarska organizacija odzvela izvedbo tekmovanja Filipinom in ga dala Brazilu. Tekmuje 12 državnih reprezentanc, ki so bile v začetku razdeljene v tri skupine po 4 moštva, od katerih sta se v finale uvrstili dve moštvi, Brazil pa kot prireditelj in nosilec naslova tekmuje tudi v finalni skupini.

V skupino A sta se v finale uvrstili Francija in ZSSR, v B Italija in ZDA, v C pa Jugoslavija in Puerto Rico.

V drugi skupini je Argentina premagala Mehiko in Japonsko ter vodi pred Urugvajem; v isti skupini igrajo še Peru in Kanada.

Jugoslavija je na tem tekmovanju nadvse presenetila. V B skupini za uvrstitve v finale je premagala Peru, Japonsko in Puerto Rico. V finalnem delu je dosegla senzacionalno zmago nad

roj. Srnec sin Vladimir Rudolf, v East Bentleighu v družini Jožefa Kastelica in Slave roj. Zajc sinček, v Kilkennyju v družini Ernesta Orla in Olge roj. Sluga sinček Marko Ernest, v Allenby Gardens v družini Daniela Puža in Marije roj. Klarič sin Stanko Viljem, v Hindmarshu v družini Franca Žafrana in Mihaela Lukančič sin Viktor Jožef.

V Yaravillu sta se poročila Anton Guštin iz Stranskih Makol in Anica Zadel iz Podbeža pri Hrušici.

IZ TEDNA V TEDEN

V Italiji je predsednik vlade Amintore Fanfani dal ostavko vlade, da po ustavnih določilih omogoči novoizvoljenemu parlamentu, da potrdi novo vlado. Predsednik republike Antonio Segni je takoj začel z razgovori s predstavniki posameznih političnih strank za sestavo nove vlade. Med tem se je sestalo tudi vodstvo krščansko demokratske stranke ter je odobrilo poročilo, ki ga je pripravil glavni tajnik stranke Aldo Moro in v katerem pravi, da je v Italiji možna samo dosedanja vladna kombinacija, ker je najmočnejša ovira za nadaljnje širjenje komunizma. Poudaril je, da je bila dosedanja politika stranke in vlade pravična, niso pa prav ravnali tisti, ki so stranko pri zadnjih volitvah zapustili in oddali glasove ali liberalcem ali pa komunistom. Poudari je, da so s tem napravili slabo usluho demokraciji. Krščansko-demokratska stranka bi v novem položaju raje videla na predsedniškem mestu svojega glavnega tajnika Mora kot pa Fanfanija, bo pa verjetno ostal še naprej Fanfani predsednik vlade zlasti zaradi junijskega obiska ameriškega predsednika Kennedyja Rimu, ker je bil ravno Fanfani lansko leto na obisku v ZDA. Zato Fanfanijevi sodelavci menijo, da bi bilo najbolje, da Fanfani sprejme Kennedyja v Rimu in z njim nadaljuje razgovore.

ZDA s 75:73, Italija s 85:74 in Puerto Rico s 73:57; premagalo pa jo je moštvo Brazilca z 90:71. — Po porazu v Brazilom Jugoslavija že nima dosti možnosti za prvo mesto. Igrati mora samo še proti ZSSR, ki je poleg Brazila kandidat za prvo mesto.

Moštvo ZDA je že izgubilo vse nade za osvojitve naslova, ker je razen proti Jugoslaviji izgubilo tudi proti ZSSR s 73:74.

Jugoslovansko moštvo sestavljajo tudi trije slovenski igralci, Danec, Jelničar in Eiselt ter Korac, Nikolić, Gordić, Rajković, Cvetković, Djurić, Rožnatović, Djerdja, Petričević, Kovačević in Bojović.

Dvakratni svetovni nogometni prvak Brazil na evropski turneji ni imel uspehov. S težavo je premagal Zahodno Nemčijo z 1:0 in Francijo s 3:2, izgubil je proti Portugalu 1:2, Belgiji 1:5, Holandiji 0:1, z Anglijo pa je dosegel nedočen rezultat 2:2. Zadnjo tekmo v Evropi je reprezentanca Brazila igrala v nedeljo z Italijo in jo izgubila kar s 0:3. Finec Pentti Nikula je konec marca v

Društvo Zedinjena Slovenija

se spominja ob osemnajstletnici smrti junakov, ki so v borbi proti komunizmu darovali svoja življenja za boljšo bodočnost — & proslavo:

„NA VEKOMAJ JIM BODO GROBOVI TRDNO STALI...“

Nedelja, 2. junija 1963 ob 16 v slovenski dvorani Ramón L. Falcón 4158

Helsinki postavil nov svetovni rekord v skoku s palico: 5,21 m!

V Zagrebu je bilo zimsko jugoslovansko prvenstvo v plavanju. Slovenija so zastopali: Ljubljana, Triglav (Kranj), Celulozar (Videm-Krško) in Prešeren iz Radovljice. Prvo mesto je osvojil zagrebški klub Mladost, drugi je bil favorit Jadran iz Splita, tretji (presenečenje tekmovalca) Ljubljana, četrti Mornar iz Splita in peti Rdeča zvezda iz Beograda. Ljubljancin Vrhovšek je z zmago na 100 m hrbtno v času 1:05,6 prekinil osemletno tradicijo zmag znanega Dorčića iz Reke, ki je bil drugi.

OBVESTILA

Na slovenski Pristavi v Castelarju bo v soboto, 25. maja, ob 20 zanimivo predavanje Franceta Krištofa o argentinskih gospodarskih problemih.

Na II. rednem prosvetnem večeru v Slomskem domu bo predaval univ. prof. dr. Milan Komar o aktualni temi: Vživiljanje v novo okolje. Predavanje, ki bo zanimivo za starejše in mlajše, bo gotovo predmet živahne debate. Prosvetni večer, bo v soboto, 25. maja ob 7 zvečer, in se vrši v vsakem vremenu.

Krožek SDO Našega doma v San Justu obvešča vse članice in naraščajnice, da se bodo začele vaje za mladinski prireditelj v soboto, 25. maja, ob 17 v prostorih Našega doma.

Slovenski dom v Carapachayu obvešča vse člane, da bo v soboto, 25. maja, ob 19 v prostorih doma redni občni zbor. Otroška tombola je bila zaradi slabega vremena preložena na nedeljo, 26. maja. Kot je bilo že omenjeno bo v prvem delu prireditelj kratek kulturni program. Nato bo staršem in otrokom spregovorila ga. Anica Kraljeva. Starši omogočite svojim otrokom obisk te edinstvene otroške prireditve v Slomskem domu v Ramos Mejia.

V nedeljo, 26. maja, ob 15 bo v Mladinskem domu, Humbold 270, Ramos Mejia, nogometna tekma med prvim moštvo Mladinskega doma in Villa Ballester za prvenstvo Lige Germano-Argentino.

Šahovska reprezentanca Našega doma iz San Justa bo gostovala v Slomskem domu. Z domačim moštvom se bo pomerila v tej kraljevi igri v soboto, 1. junija. Prijatelji šaha vabljeni!

SDO vabi vse članice na sestanek v nedeljo, 2. junija, ki bo po mladinski maši v Slovenski hiši. Predaval bo g. dr. Krajnik o 1100 letnici prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane.

SKAS. Občni zbor Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva bo v soboto, dne 8. junija, ob 18 na Ramón Falcónu 4158. Odbor vabi vse članice, da se obnege zboru točno in nujno udeležijo. Posebnih pismenih vabil ni.

Slovenski dom v San Martinu name-rava imeti v zimskem času več kultur-

Vse potrebščine za dom vedno nudi

CENA, KVALITETA, DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

SLOV. SREDNJEŠOLSKI TEČAJ bo namesto sobote, 25. maja, naslednjo soboto, to je 1. junija ob 15,30. Pred poukom prilagodit za petje in telovadbo

nih in družabnih prireditelj. Dne 16. junija popoldne bo (če ne bo deževalo) otvoritev balinišča, združena z družabnim popoldnevom. Tombola pa bo 6. oktobra. Datumi in sporedi drugih prireditelj bodo objavljeni v kratkem.

Odbor Vzemnega podpornega sklada, ki posluje v okrilju Slovenskega doma v San Martinu, sporoča, da je ob smrti očeta članice gospe Nydije Zupančič izplačal podporo v znesku 2000 pesov. Ob tej priložnosti odbor znova opozarja vse članice in članice doma, ki so v zaostanku s plačili, da plačajo prispevek za sklad v znesku 100 pesov na leto.

LOJZE NOVAK
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO BUCARI & GALLETTI
Avda de Mayo 302 Ramos Mejia T. 658-7083

Vse za dom, in kot vedno, najboljša kakovost in najboljše znamke TV, hladilniki, šivalni in pralni stroji, štedilniki itd. Cenjenim odjemalcem sporočamo, da tudi že lahko postrežemo z najboljšim pohištvom vseh slogov, kakor tudi z velikim, izbiro kuhinjskega pohištva po najugodnejših cenah in z dolgoročnim odplačevanjem.

Naša ponudba TV velikega aparata (gran angular), sestavljen iz najboljšega uvoženega materiala po 1500 pesov na mesec.

Obiščite nas in prepričajte se!

ESLOVENIA LIBRE
Editor responsable: Milos Stare Redactor: José Kroselj Redacción y Administración: Ramón Falcón 4158, Buenos Aires T. E. 69-9503 Argentina

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA Concesión N 8824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Službo dobi ZAKONSKI PAR ali manjša družina

na kintu za rejo piščancev blizu Morena (La Reja). Hiša, dogovorjena plača in delež na izkupičku. Delo ni težko, pač pa se zahteva vestnost in natančnost. Informacije v tiskarni Vilko, Estados Unidos 425, Capital, ali pa na telefonu 43.2613 po 18. uri.

Družina (mož in žena sama) i š č e v **PRILETNO ŽENSKO** za domača hišna dela. Plača po dogovoru. T. E. 923-7330

JAVNI NOTAR Francisco Raúl Cascante Escribano Público Pta. baja, of. 2. Cangallo 1642 T. E. 35-8827 Buenos Aires

NEDELJA, 26. MAJA OB 15. URI **OTROŠKA TOMBOLA** SLOMSKOV DOM Castelli 28 RAMOS MEJIA Ob vsakem vremenu

IVAN PREGELJ:
Otroci sonca

Slavica je viharno planila k vratom in jih odprla. Domači so vstopili. Bolnica je ležala v agoniji. Domači so se drug za drugim sklonili nad njo.

„Mati, ali slišite? Zbogom, Boga prosite za nas!“

Bolnica je iskala z roko in steklenimi očmi. Poznik je ugenil to umirajoče hrepenenje. Utolažila se je, ko jo je prijel za roko. Domači so zdrknili na tla, gospodinja je vzela črveno in zakajeno razpelo in ga pritisnila umirajoči na ustnice. Vonj blagoslovljene voščence je napolnil sobo. Težki in globoki, kakor od srca se trgajoči sunki vihrajoče sape, so polnili prostor. Slavica je zajokala nekje pri vratih, Helena je drhtela ob možu.

„Čast bodi Bogu, Očetu in Sinu in svetemu Duhu, zdaj in na vekomaj, Amen!“ je domolila domačica. Nato pa je rekla vsakdanje:

„Zdaj je pa zaspala. Bog ji daj večni mir in pokoj.“

Poznik se je dvignil ob svoji ženi, ob kateri je bil zdrknil na kolena. S svojo močno roko je šel še enkrat mrtvi čez roko:

„Botra, zbogom!“

Potem je potegnil Heleno za seboj iz sobe v kuhinjo in iz kuhinje na prosto.

V globelih pod rebri so se kadile jutranje megle, težka rosa se je iskrla v soncu, rezka sapa je vela preko brda, kjer je ležalo v prvi toploti nekaj njivice ajde, ki še ni bila odvetela. Rahlo je zaplalo iz cvetja po medu in se pomenshalo v vonj voščence, ki so jo bili ob mrtvi prižgali. Tihi, zastrti glasovi so udarjali iz hiše. Nobenega joka, samo slovesna resnost. Nobene solze, samo sveto spoštovanje pred veličastvom smrti.

Poznik je začutil, da se mu je Helena obesila ob rame.

„Kadar boš ti umiral ali jaz,“ so ji drhte ustnice, ne da bi bila dogovorila.

„Živiva,“ je vzkliknil in zajel globoko s pljuči. Nato se je ozrl in videl Slavico, ki je bila vzela jabolko iz jrbasa pred hišo in ugriznila vanj.

VI.

Na domu pri teti Katri je šumelo zamolklo. Domači so bili brez mrliskega oglednika rajnico umili in preoblekli, prekrili ji nato oder z belimi domačimi rjuhami in ji postlali na njem kakor na postelji. K nogam so ji položili pisan krožnik, na krožniku blagoslovljene vode in oljčno vejico. Ob oder so postavili goreče sveče s svečniki, ki so jih otroci prinesli s fare, ko

so šli oznaniti smrt in naročati zvon. Ko so vse uredili, so pokropili in šli za svojim delom, za kravami in prašičjo pičo, za kuho in peko. Gospodinja je zamesila moke, zakurila peč in pekla ves dan do večera. Bil je kruh v hlebcih, ki so ga dajali otrokom in ljudem, kadar so prišli zvečer kropit in vasovat. Gospodar Matijec, ki se je bil vrnil odpočit in veder, je prinesel iz shrambe domačega sadjevca v plateni steklenici, pijačo za moške in goste. Poznik je rekkel, da prevzame pogrebne stroške in se je odločil, da počaka na pogreb. Domači so mu ponudili najlepšo sobo za spanje, a on je hotel prenočiti v dolini na fari. Tedaj je rekla Slavica:

„Prav. Le pojdiva s Heleno v dolino. Mene ne spravi nocoj doli, sem že dovolj hodila.“

Poznik jo je pogledal nekam prevečano:

„Ne poznaš še kmetijskih postelj. Pa tudi tega ne veš, kaj se pravi spat v hiši, kjer varujejo mrliča.“

„Saj ne bom z mrličem skupaj spala,“ je odvrnila Slavica, „z vama v eni sobi pa tudi ne maram, žlahta gori žlahta doli. Sem se že domenila s sosedom Mino. Storitva zdaj kakor mislita in vesta.“

Helena je položila možu roke na rame.

„France, daj, pa ostaniva še midva,“ je prosila.

„V napoto bom ljudem,“ je rekkel rahlo nejevoljno. Toda Matijec, ki ga je slišal, je rekkel:

„Kakšna napota?“ Eden nas leže za dve noči kamor je. Saj spazja sploh ne bo veliko, ker bom varovali. Ali smo si tuji, da bi si ne postregli?“

Saj je bilo pošteno, kar je povedal kmet. Pozniku je vendar šlo nekoliko porogljivo mimo ustnic in se je obrnil proti ženi. Toda že je rekla Helena:

„Pa dajva, France! Povaruja še midva rajno botro. Za tisto žalost, ki si ji storil, ko nisi hotel biti duhovni.“

Mož je pomilovalno prikimal:

„A da se kesala ne boš.“

„Ne bom se, France.“

„Le ne obljublaj prezgodaj,“ se je nasmehnila Slavica. „Razumem Franceta in sem za svoj del mirna. Ti pa boš doživela...“

„Naj doživim,“ je menila trudno Helena. Kaj je bil strah pred nadležno golaznijo spricho njenega hrepenenja, ki jo je vlekle k možu, s katerim bo tako sladko sama v neznanim prostoru, v neznani postelji, srečna, mirna, njegova, kakor v tisti davni prvi noči, ki ji ni prinesla veselja.

„Saj si ti prva silila, naj ostanemo,“ je dodala.

„Zaradi fantov,“ je odvrnila Slavica vedro, „prav vseč so mi. Zijajo me, pa se me ogibljejo, kakor da sem iz stekla. Zelo pogumni ljudje.“

Obrnila se je k Pozniku in ga prosila za petnajst goldinarjev.

„Imam neko kupčijo,“ je rekla in je poljubila roko, ko ji je dal. Poznik in Helena sta krenila preko brega po klancu večeru naproti. Sonce je ležalo nizko nad obzorjem. Doline so se bile že davno ovile v modrikasto senco, iz katere so se oglašali glasovi pastirjev in mukanje živine.

„Boš videla, kako naglo se tu zmradi,“ je rekkel Poznik in pogledal na nebo, ki je bilo posuto z razredčenimi meglami.

„In nebo cvete,“ je dodal, „vreme se bo sprevglo. Zadnje dneve poletja imam.“

Gladek, pokošen laz pred njima se je pretil v ljubek prelaz. Pod potjo, ki je šla čez, sta tostran in onostran izvirala dva vira, ta v mokri večerni sencu, drugi v soju ugaslega sonca. Mož in žena sta tedaj mislila eno in isto. Helena je zašepetala:

„Uboga viračka. Iz enih tal jima je pot vse dalje in narazen.“

„Je-li?“ je vzkliknil Poznik. „Nič v prirodi me ne gane tako močno, kakor tako razvodje.“

Helena se je rahlo nasmehnila:

„Glej! Ali tudi pozizjo umeš?“

Začela je navajati:

„Na dvoje gresta pota, na dvoje vedno bolj navzdol. Končala teka bota, a videla se več nikol.“

„O kom pa govori,“ se je oglašala Slavica za njima. Poznik se je ozrl in mirno rekkel: